C/2025/666

10.2.2025.

PADOMES IETEIKUMS,

(2025. gada 21. janvāris),

ar ko apstiprina Čehijas vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu

(C/2025/666)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. pantu,

ņemot vērā Regulu (ES) 2024/1263 un jo īpaši tās 17. pantu,

ņemot vērā Komisijas ieteikumu,

tā kā:

VISPĀRĪGI APSVĒRUMI

(1) Reformētā ES ekonomikas pārvaldības sistēma stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī. Reformētās ES ekonomikas pārvaldības sistēmas pamatelementi ir Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību ([1]) kopā ar grozīto Regulu (EK) Nr. 1467/97 par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu ([2]) un grozīto Padomes Direktīvu 2011/85/ES par dalībvalstu budžeta struktūrām ([3]). Sistēmas mērķis ir veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, un novērst pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Tā arī veicina valstu atbildību, un tajā ir likts lielāks uzsvars uz vidēju termiņu apvienojumā ar noteikumu efektīvāku un konsekventāku izpildi.

(2) Jaunajā ekonomikas pārvaldības sistēmā būtiska vieta ir valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālajiem plāniem, kurus dalībvalstis iesniedz Padomei un Komisijai. Šiem plāniem būtu jāpalīdz sasniegt divus mērķus: i) nodrošināt cita starpā, ka līdz korekcijas perioda beigām vispārējās valdības parāds ticami samazinās vai saglabājas piesardzīgos līmeņos un ka valdības budžeta deficīts vidējā termiņā tiek samazināts un saglabāts zem atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP, un ii) nodrošināt reformu un investīciju īstenošanu, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, un pievērsties ES kopīgajām prioritātēm. Tālab katrā plānā ir jāiekļauj vidēja termiņa saistības attiecībā uz neto izdevumu ([4]) virzību, kas faktiski paredz budžeta ierobežojumu uz plāna darbības laiku, kurš ir četri vai pieci gadi (atkarībā no dalībvalsts parastā sasaukuma perioda). Turklāt plānā ir jāpaskaidro, kā dalībvalsts nodrošinās reformu un investīciju īstenošanu, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, jo īpaši konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos (tai skaitā attiecīgā gadījumā tajos, kuri attiecas uz makroekonomiskas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru (MNNP)), un kā dalībvalsts pievērsīsies Savienības kopīgajām prioritātēm. Fiskālās korekcijas periods aptver četru gadu laikposmu, un to var pagarināt ne vairāk kā par trīs gadiem, ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu, kas atbilst Regulā (ES) 2024/1263 noteiktajiem kritērijiem.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Padomes Regula (ES) 2024/1264 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Padomes Direktīva (ES) 2024/1265 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 2011/85/ES par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām (OV L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Neto izdevumi atbilstoši Regulas (ES) 2024/1263 2. pantā sniegtajai definīcijai ir visi valdības izdevumi, atskaitot i) procentu izdevumus, ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, iii) izdevumus par Savienības programmām, ko pilnībā sedz Savienības fondu ieņēmumi, iv) valstu izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu, v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

(3) Pēc tam, kad plāns ir iesniegts, Komisija novērtē, vai tas atbilst Regulas (ES) 2024/1263 prasībām.

(4) Pēc Komisijas ieteikuma Padome pieņem ieteikumu, lai noteiktu attiecīgās dalībvalsts neto izdevumu virzību, un attiecīgā gadījumā apstiprina reformu un investīciju saistību kopumu, kas ir pamatā korekcijas perioda pagarināšanai.

APSVĒRUMI SAISTĪBĀ AR ČEHIJAS VIDĒJA TERMIŅA FISKĀLI STRUKTURĀLO PLĀNU

(5) Čehija vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu Padomei un Komisijai iesniedza 2024. gada 16. oktobrī. Iesniegšana notika Regulas (ES) 2024/1263 36. pantā noteiktā termiņa pagarinājumā, kam 24. septembrī bija piekritusi Komisija, ņemot vērā Čehijas norādītos iemeslus.

Process pirms plāna iesniegšanas

(6) Pirms plāna iesniegšanas Čehija pieprasīja tehnisko informāciju ([5]), kuru Komisija sniedza 2024. gada 21. jūnijā un publicēja 2024. gada 16. oktobrī ([6]). Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 9. panta 1. punkta c) apakšpunktu, 9. panta 2. punktu un 16. panta 2. punktu tehniskajā informācijā tiek norādīts strukturālās primārās bilances līmenis 2028. gadā, kurš ir nepieciešams, lai nodrošinātu, ka vispārējās valdības budžeta deficīts vidējā termiņā saglabājas zem 3 % no IKP un vispārējās valdības parāds vidējā termiņā saglabājas zem 60 % no IKP, ja pēc četru gadu korekcijas perioda beigām netiek veikti papildu budžeta pasākumi. Vidējs termiņš tiek definēts kā desmit gadu laikposms, kas seko korekcijas perioda beigām.

Tehniskā informācija tika sagatavota un nosūtīta dalībvalstij saskaņā ar diviem scenārijiem: scenāriju, kas nodrošina atbilstību deficīta noturības nosacījumam ([7]) atbilstoši Regulas (ES) 2024/1263 9. panta 3. punktam, un scenāriju bez šā nosacījuma. Tehniskajā informācijā par Čehiju ir noteikts – lai četru gadu korekcijas perioda laikā nodrošinātu atbilstību piemērojamajiem fiskālajiem noteikumiem un pamatojoties uz Komisijas pieņēmumiem, kas ir 2024. gada jūnijā nosūtīto iepriekšējo norādījumu pamatā, strukturālajai primārajai bilancei korekcijas perioda beigās (2028. gadā) vajadzētu būt vismaz 0,4 % apmērā no IKP (scenārijā bez deficīta noturības nosacījuma), kā norādīts turpmākajā tabulā. Informācijai – ņemot vērā deficīta noturības nosacījumu, strukturālajai primārajai bilancei korekcijas perioda beigās (2028. gadā) būtu jāsasniedz vismaz 0,4 % no IKP. Tomēr Čehijai, kura ir tiesīga saņemt tehnisko informāciju, deficīta noturības nosacījums nav obligāts.

1. tabula. Tehniskā informācija, ko Komisija iesniedza Čehijai

Korekcijas perioda pēdējais gads	2028
Strukturālās primārās bilances minimālā vērtība (% no IKP) scenārijā bez deficīta noturības nosacījuma	0,4
Tikai informācijai: strukturālās primārās bilances minimālā vērtība (% no IKP) scenārijā ar deficīta noturības nosacījumu	0,4

Avots: Komisijas aprēķini

([5]) Dalībvalstīm un Ekonomikas un finanšu komitejai nosūtāmie iepriekšējie norādījumi ietver tehnisko informāciju i) bez korekcijas perioda pagarinājumu un ar to (attiecīgi par četriem un septiņiem gadiem) un ii) ar deficīta noturības nosacījumu un bez tā. Tie ietver arī galvenos sākotnējos nosacījumus un Komisijas vidēja termiņa valdības parāda prognozēšanas sistēmas pamatā esošos pieņēmumus. Atsauces trajektorija tika aprēķināta, pamatojoties uz metodiku, kas aprakstīta Komisijas *2023. gada parāda ilgtspējas pārskatā* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Tās pamatā ir Eiropas Komisijas 2024. gada pavasara prognoze un tās vidēja termiņa pagarinājums līdz 2033. gadam, un ilgtermiņa IKP pieaugums un novecošanas izmaksas atbilst Eiropas Komisijas un Padomes kopīgajam 2024. gada ziņojumam par novecošanu (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#czechia.

([7]) Regulas (ES) 2024/1263 8. pantā noteiktais deficīta noturības nosacījums ir šāds: strukturālās primārās bilances ikgadējais uzlabojums ir 0,4 procentpunkti no IKP (vai 0,25 procentpunkti no IKP, ja korekcijas periods tiek pagarināts), līdz strukturālais deficīts ir mazāks par 1,5 % no IKP.

(7) Čehija un Komisija no 2024. gada jūnija līdz septembrim risināja Regulas (ES) 2024/1263 12. pantā paredzēto tehnisko dialogu. Dialoga galvenās tēmas bija Čehijas paredzētā neto izdevumu virzība un tās pamatā esošie pieņēmumi (konkrētāk, potenciālā IKP pieauguma prognozes), kā arī reformas un investīcijas, ko paredzēts īstenot, lai reaģētu uz galvenajām Eiropas pusgada gaitā apzinātajām problēmām un pievērstos Savienības kopīgajām prioritātēm, kas ir taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās, sociālā un ekonomiskā noturība, enerģētiskā drošība un aizsardzības spēju palielināšana.

(8) 2024. gada septembrī un oktobrī Čehija saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 11. panta 3. punktu un 36. panta 1. punkta c) apakšpunktu un atbilstīgi tās plānā sniegtajai informācijai rīkoja apspriešanos ar pilsonisko sabiedrību, sociālajiem partneriem, reģionālajām iestādēm un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām. Saskaņā ar Čehijas plānā sniegto informāciju process ietvēra pienācīgu starpministriju apspriešanos, kurā piedalījās ekonomiskie un sociālie partneri. Turklāt notika apaļā galda diskusija par plāna projektu ar ekonomikas un sociālo partneru, bezpeļņas sektora, reģionu, abu parlamenta palātu un citu attiecīgo iestāžu – arī Čehijas Fiskālās padomes – pārstāvjiem. Piedevām plāna projekts tika iesniegts Valdības Ilgtspējīgas attīstības padomei un Valdības nevalstisko organizāciju padomei. Plānu apsprieda arī divās parlamenta komitejās. Visbeidzot, ekonomisko un sociālo partneru pārstāvji varēja paust savu viedokli Ekonomikas lietu un sociālā nolīguma padomes darba grupā.

(9) (9) Budžeta prognožu komiteja, kuras uzdevums ir novērtēt makroekonomiskās un budžeta prognozes, sniedza atzinumu par makroekonomikas prognozi, kas ir daudzgadu neto izdevumu virzības pamatā. Komiteja novērtēja makroekonomisko prognozi kā reālistisku.

(10) Plāns valsts parlamentā tika apspriests 2024. gada 8. oktobrī. Valdība to pieņēma 2024. gada 16. oktobrī.

Citi saistīti procesi

(11) Padome 2024. gada 21. oktobrī adresēja Čehijai vairākus konkrētai valstij adresētus ieteikumus (KVAI) Eiropas pusgada ietvaros ([8]).

PLĀNA KOPSAVILKUMS UN KOMISIJAS NOVĒRTĒJUMS

(12) Turpmāk ir sniegts plāna novērtējums, ko Komisija veica saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 16. pantu.

Konteksts: makroekonomiskā un fiskālā situācija un perspektīvas

(13) Ekonomiskā aktivitāte Čehijā 2023. gadā samazinājās par 0,1 %, jo augstā inflācija samazināja pirktspēju un izraisīja mājsaimniecību patēriņa samazināšanos. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi sagaidāms, ka 2024. gadā ekonomika pieaugs par 1,0 %, pateicoties pakāpeniskai iekšzemes pieprasījuma augšupejai, ko veicina reālo algu pieaugums un inflācijas samazināšanās. Tiek prognozēts, ka 2025. gadā, palielinoties mājsaimniecību patēriņa un investīciju pieaugumam, reālais IKP palielināsies par 2,4 %, savukārt neto eksporta ietekme būs negatīva. Paredzams, ka 2026. gadā reālais IKP palielināsies par 2,7 % – to veicinās mājsaimniecību patēriņa pieaugums un bruto pamatkapitāla veidošana, kā arī eksporta atgūšanās. Paredzams, ka prognozes periodā (t. i., 2024.–2026. gadā) potenciālā IKP pieaugums Čehijā nedaudz palielināsies no 1,6 % 2024. gadā līdz 1,8 % 2026. gadā; to veicinās produktivitātes pieaugums un lielāki kapitālieguldījumi, savukārt darbaspēka ieguldījums samazinās. Bezdarba līmenis 2023. gadā bija 2,6 %, un saskaņā ar Komisijas prognozi tas 2024. gadā būs 2,6 %, 2025. gadā 2,7 % un 2026. gadā 2,7 %. Paredzams, ka inflācija (IKP deflators), kas 2023. gadā bija 8,2 %, 2024. gadā būs samazinājusies līdz 4,0 % un sasniegs 2,4 % 2025. gadā un 2,4 % 2026. gadā.

(14) Kas attiecas uz fiskālajām norisēm, Čehijas vispārējās valdības budžeta deficīts 2023. gadā bija 3,8 % no IKP. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi tas būs sasniedzis 2,5 % no IKP 2024. gadā un turpinās samazināties, sasniedzot 2,3 % no IKP 2025. gadā un, balstoties uz ņemainīgas politikas pieņēmumu, 1,9 % 2026. gadā. Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozē ir ņemts vērā Čehijas 2025. gada budžeta projekts, kuru valdība septembrī ierosināja valsts parlamentam. Vispārējās valdības parāds 2023. gada beigās bija 42,4 % no IKP. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi parāda attiecība pret IKP 2024. gada beigās būs palielinājusies līdz 43,4 %. Prognozēts, ka 2025. gada beigās tā būs pieaugusi vēl vairāk – līdz 44,4 % – un 2026. gada beigās līdz 44,8 % no IKP. Komisijas fiskālajā prognozē netiek ņemtas vērā vidēja termiņa plānos

([8]) Padomes Ieteikums (2024. gada 21. oktobris) par Čehijas ekonomikas, budžeta, nodarbinātības un strukturālo politiku. (OV C, C/2024/6810, 29.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6810/oj).

norādītās politikas saistības, kamēr tās nav papildinātas ar ticami paziņotiem un pietiekami precīzi formulētiem konkrētiem politikas pasākumiem.

Plānā norādītā neto izdevumu virzība un galvenie makroekonomiskie pieņēmumi

(15) Čehijas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns aptver laikposmu no 2025. līdz 2028. gadam, un tajā ir paredzēta fiskālā korekcija četru gadu laikā.

(16) Plānā ir ietverta informācija, kas jāsniedz saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 13. pantu, izņemot plānotos fiskāli strukturālos pasākumus plāna pēdējos gados.

(17) Plānā valsts uzņemas saistības panākt 2. tabulā sniegto neto izdevumu virzību, kas laikposmā no 2025. līdz 2028. gadam atbilst neto izdevumu vidējam pieaugumam 3,1 % apmērā. Tehniskā informācija (lineāras korekcijas scenārijā) atbilst 2025.–2028. gada korekcijas perioda neto izdevumu vidējam pieaugumam 3,5 % apmērā. Lēsts, ka plānā norādītās neto izdevumu virzības rezultātā strukturālā primārā bilance korekcijas perioda beigās (2028. gadā) būs 0,4 % no IKP. Šis rādītājs ir vienāds ar Komisijas 2024. gada 21. jūnija tehniskajā informācijā sniegto strukturālās primārās bilances minimālo līmeni 2028. gadam, t. i., 0,4 % no IKP ([9]). Plānā ir pieņemts, ka potenciālā IKP pieaugums samazināsies no 2,0 % 2024. gadā līdz 1,4 % 2025. gadā, bet pēc tam nedaudz palielināsies, sasniedzot vidēji 1,6 % korekcijas periodā (2025.–2028. gadā). Turklāt plānā paredzēts, ka IKP deflatora pieauguma temps samazināsies no 3,4 % 2024. gadā līdz 2,7 % 2025. gadā un līdz 2028. gadam pakāpeniski nokritīsies līdz 2,0 %.

2. tabula. Čehijas plānā norādītā neto izdevumu virzība un galvenie pieņēmumi

	2024	2025	2026	2027	2028	Vidējais rādītājs plāna darbības laikā 2025.–2028. gadā
Neto izdevumu pieaugums (gadā, %)	5,3	4,5	2,5	2,6	2,9	3,1
Neto izdevumu pieaugums (kumulatīvi no 2023. gada bāzes, %)	5,3	10,1	12,9	15,8	19,2	neattiecas
Potenciālā IKP pieaugums (%)	2,0	1,4	1,5	1,8	1,5	1,6
Inflācija (IKP deflatora pieaugums) (%)	3,4	2,7	2,2	2,1	2,0	2,2

Avots: Čehijas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns un Komisijas aprēķini.

Plāna neto izdevumu saistību ietekme uz vispārējās valdības parādu

(18) Ja plānā norādītā neto izdevumu virzība un tās pamatā esošie pieņēmumi īstenosies, vispārējās valdības parāds saskaņā ar plānu palielināsies no 44,1 % no IKP 2024. gadā līdz 45,3 % no IKP 2026. gadā un pēc tam samazināsies līdz 44,2 % no IKP korekcijas perioda beigās (2028. gadā), kā norādīts nākamajā tabulā. Saskaņā ar plānu vidējā termiņā, t. i., līdz 2038. gadam, parāda attiecība kopumā stabilizēsies līdz 2033. gadam un pēc tam pieaugs līdz 47,5 % no IKP 2038. gadā.

3. tabula. Čehijas plānā norādītā vispārējās valdības parāda un bilances attīstība

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Valdības parāds (% no IKP)	42,4	44,1	45,1	45,3	44,7	44,2	47,5

([9]) Scenārijā bez deficīta noturības nosacījuma.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Valdības bilance (% no IKP)	- 3,8	- 2,8	- 2,5	- 1,7	- 0,9	- 0,5	- 2,6

Avots: Čehijas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns.

Tādējādi saskaņā ar plānu vispārējās valdības parāds vidējā termiņā noturētos zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, kas ir 60 % no IKP. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā ierosinātā neto izdevumu virzība atbilst Regulas (ES) 2024/1263 16. panta 2. punktā noteiktajai prasībai attiecībā uz parādu.

Plāna neto izdevumu saistību ietekme uz vispārējās valdības bilanci

(19) Balstoties uz plānā norādīto neto izdevumu virzību un pieņēmumiem, vispārējās valdības budžeta deficīts pakāpeniski samazināsies no 2,8 % no IKP 2024. gadā līdz 0,5 % no IKP korekcijas perioda beigās (2028. gadā). Tādējādi saskaņā ar plānu vispārējās valdības budžeta deficīts korekcijas perioda beigās (2028. gadā) nepārsniegtu atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Arī desmit gadu periodā pēc korekcijas perioda (t. i., līdz 2038. gadam) valdības budžeta deficīts nepārsniegtu 3 % no IKP. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā paredzētā neto izdevumu virzība atbilst Regulas (ES) 2024/1263 16. panta 2. punktā noteiktajai prasībai attiecībā uz deficītu.

Plāna makroekonomiskie pieņēmumi

(20) Plāna pamatā ir pieņēmumu kopums, kuri atšķiras no Komisijas pieņēmumiem, ko tā Čehijai nosūtīja 2024. gada 21. jūnijā. Konkrētāk, plānā ir izmantoti atšķirīgi pieņēmumi astoņiem mainīgajiem lielumiem, proti, sākumpunktam (strukturālā primārā bilance 2024. gadā), potenciālā IKP pieaugumam, reālā IKP pieaugumam, IKP deflatora pieaugumam, nominālajai (netiešajai) procentu likmei, fiskālajam multiplikatoram, atlikumu un plūsmu korekcijām un pieņēmumiem par ieņēmumiem (t. i., pieņemtajai elastībai). Tālāk sniegts šo dažādo pieņēmumu novērtējums.

(21) Pieņēmumu atšķirības, kurām ir būtiskākā ietekme uz neto izdevumu vidējo pieaugumu, ir norādītas tālāk, par katru no tām sniedzot atsevišķu novērtējumu.

— Plānā pieņemts, ka sākumpunkts (strukturālā primārā bilance 2024. gadā) būs - 0,7 % no IKP, kas ir mazāks nekā Komisijas pieņēmums, proti, - 0,1 % no IKP. Tā rezultātā plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā ir mazāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Tas ir skaidrojams ar jaunākas informācijas izmantošanu nekā Komisijas pieņēmumos, tajā skaitā zemāku aplēsi par vispārējās valdības bilanci 2024. gadā (- 2,8 % no IKP plānā salīdzinājumā ar - 2,4 % no IKP saskaņā ar Eiropas Komisijas pieņēmumiem). Tas kopumā atbilst Komisijas 2024. gada rudens prognozei. Līdz ar to uzskatāms, ka šis pieņēmums ir pienācīgi pamatots.

— Plānā pieņemts, ka potenciālā IKP pieaugums korekcijas periodā (2025.–2028. gads) būs vidēji 1,6 %. Tā rezultātā plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā ir lielāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Pēc korekcijas perioda (2029.–2038. gads) beigām potenciālā pieauguma laikrindas tuvinās Komisijas pieņēmumiem, kā rezultātā plāna vidējais potenciālais pieaugums ir lielāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem (1,4 % salīdzinājumā ar 1,3 %). Novirze līdz 2028. gadam ir skaidrojama ar labvēlīgākām īstermiņa makroekonomiskajām prognozēm Čehijas plānā un nelielu augšupvērstu IKP pieauguma korekciju 2023. gadam. Piedevām plānā norādīts, ka potenciālā pieauguma aplēsēs kā ievaddati ir iekļauta plāna 2024. gada augusta makroekonomiskā prognoze laikposmam līdz 2028. gadam. Turklāt kumulatīvais pieaugums aplēšu laikposmā kopumā joprojām atbilst kopīgi pieņemtās metodikas rezultātiem. Līdz ar to uzskatāms, ka šis pieņēmums ir pienācīgi pamatots.

— Plānā pieņemts, ka IKP deflatora pieaugums aplēšu laikposmā būs vidēji par 0,5 procentpunktiem zemāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumu. Tā rezultātā plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā ir mazāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Šis pieņēmums, kas ir piesardzīgāks nekā Komisijas iepriekšējos norādījumos sniegtais, plānā ir skaidrots ar to, ka iekļauti jaunāki dati, pieņemts, ka inflācijas mērķis 2 % apmērā (PCI pieaugums) jāsasniedz līdz 2026. gada vidum, un pieņemts, ka IKP deflators 2028. gadā

pietuvosies šai vērtībai un atlikušajā aplēšu laikposmā saglabāsies stabils 2028. gada vērtībā. Uzskatāms, ka šis pieņēmums ir pienācīgi pamatots.

— Plānā pieņemts, ka nominālā (netiešā) procentu likme aplēšu laikposmā būs vidēji par 0,6 procentpunktiem zemāka nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumu. Tā rezultātā plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā ir lielāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Šī novirze izriet no pieņēmuma, ka tirgus procentu likmes īstermiņā un ilgtermiņā ir zemākas par aptuveni vienu procentpunktu, kas ir optimistiskāks pieņēmums nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Tas skaidrojams ar jaunāku datu iekļaušanu un citu metodi, kuras pamatā ir prognozes par tirgus procentu likmju pazemināšanos atbilstoši centrālās bankas pamatlikmes virzībai. Novirze izriet arī no nedaudz labvēlīgāka pieņēmuma plānā par reālā IKP pieaugumu (saucēja efekts). Līdz ar to uzskatāms, ka šis pieņēmums ir pienācīgi pamatots.

Pārējām pieņēmumu atšķirībām nav būtiskas ietekmes uz neto izdevumu vidējo pieaugumu salīdzinājumā ar Eiropas Komisijas pieņēmumiem. Kopumā visas atšķirības kopā rada vidējo neto izdevumu pieaugumu, kas plānā ir mazāks nekā vidējais neto izdevumu pieaugums, kas izriet no tehniskās informācijas. Turklāt savā plānā Čehija apņemas panākt par šo maksimālo apjomu vēl zemāku neto izdevumu virzību. Eiropas Komisija ņems vērā iepriekš minēto plāna pieņēmumu novērtējumu turpmākajos novērtējumos par atbilstību šim ieteikumam.

Plāna fiskālā stratēģija

(22) Plānā nav iekļauta orientējoša fiskālā stratēģija plāna neto izdevumu trajektorijas īstenošanai, jo šī virzība ir noteikta tikai kā tehniskais maksimālais apjoms, ko Čehija apņemas nepārsniegt. Attiecīgo politikas pasākumu detalizēts izklāsts ir jāapstiprina vai jākoriģē un jāizskata skaitliski gada budžetos.

Plānā paustie nodomi attiecībā uz reformām un investīcijām, ar ko paredzēts reaģēt uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, un pievērsties Savienības kopīgajām prioritātēm

(23) Plānā ir aprakstīta plānotā politika attiecībā uz reformām un investīcijām, ar ko paredzēts reaģēt uz galvenajām problēmām, kuras apzinātas Eiropas pusgadā, jo īpaši Čehijai adresētajos KVAI, un pievērsties ES kopīgajām prioritātēm. Plānā ir iekļautas 128 reformas un investīcijas, no kurām 78 finansiāli atbalsta Atveseļošanas un noturības mehānisms un 85 – kohēzijas politikas fondi.

(24) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās, tostarp Regulas (ES) 2021/1119 noteiktie klimata mērķi" plānā ir iekļauti 63 pasākumi, no kuriem 52 atbalsta ar ANM. Pasākumi zaļās pārkārtošanās radīto problēmu risināšanai ir iekļauti Čehijas Republikas nacionālajā enerģētikas un klimata plānā. Svarīgākie pasākumi ir reformas *LEX RES I* un *LEX RES II*, ar ko racionalizē atļauju piešķiršanu un atjaunīgo energoresursu iekārtu būvniecību, ievieš energokopienas un izveido Enerģētikas datu centru. Drīzumā *LEX RES III* nodrošinās elastīgāku elektroenerģijas sistēmu. Energoefektivitātes ziņā programmas "Jaunie zaļie ietaupījumi" un "Jaunie zaļie ietaupījumi "Light"" atbalsta ēku padziļinātu renovāciju. Citi relevanti pasākumi ietver sliežu ceļu elektrifikāciju un ritekļu aizstāšanu ar emisiju ziņā efektīvākiem ritekļiem. Šo pasākumu mērķis ir īstenot KVAI tādās politikas jomās kā atjaunīgā enerģija, energoinfrastruktūra un tīkli, energoefektivitāte (adresēti Čehijai 2019., 2020., 2022. un 2023. gadā) un ilgtspējīgs transports (adresēti Čehijai 2019., 2020. un 2023. gadā). Attiecībā uz digitālās pārkārtošanās uzdevumiem vissvarīgākie pasākumi ietver reformas un investīcijas, kuru mērķis ir attīstīt 5G infrastruktūru lauku apvidos un teritorijās, kur tas īpaši nepieciešams, paplašināt 5G signālu pārklājumu, arī transporta koridoros un vilcienos, un atbalstīt rūpnieciskos pētniecības un izstrādes projektus, kuros izmanto 5G. Šie pasākumi attiecas uz (2019. un 2020. gada) KVAI digitālās savienojamības un infrastruktūras politikas jomā.

(25) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "sociālā un ekonomiskā noturība, tostarp Eiropas sociālo tiesību pīlārs" plānā ir iekļauti 48 pasākumi, no kuriem 23 atbalsta ar ANM. Saistībā ar uzdevumiem, kas saistīti ar gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi, vissvarīgākie pasākumi ir likumprojekts par pētniecību, izstrādi, inovāciju un zināšanu nodošanu, investīcijām uzņēmumu digitalizācijā un valsts publiskā iepirkuma stratēģija. Šo pasākumu mērķis ir īstenot (2019., 2020. un 2024. gada) KVAI uzņēmējdarbības vides politikas jomā, arī saistībā ar MVU politiku un pētniecību un inovāciju, kā arī 2019. gada KVAI saistībā ar kvalitātē balstītu konkurenci publiskajā iepirkumā. Attiecībā uz uzdevumiem, kas saistīti ar sociālo un teritoriālo kohēziju, vissvarīgākie pasākumi ir pensiju sistēmas pirmā līmeņa grozīšana, jauna instrumenta "integrācijas darbavieta" izmēģināšana, pirmsskolas bērnu aprūpes pakalpojumu

kapacitātes palielināšana, pārkvalifikācija digitālo prasmju jomā un digitālās izglītības attīstīšana. Citi būtiski pasākumi ir grozītais Būvniecības likums un likumprojekts par atbalstu mājokļu jomā. Šie pasākumi attiecas uz (2019., 2022., 2023. un 2024. gada) KVAI, kuru mērķis ir nodrošināt pensiju sistēmas ilgtermiņa fiskālo stabilitāti, 2020. gada KVAI aktīvas darba tirgus politikas un sociālās iekļaušanas jomā, 2019. gada KVAI ar mērķi uzlabot piekļuvi cenas ziņā pieejamai bērnu aprūpei, 2019. un 2020. gada KVAI digitālo prasmju un digitālās mācīšanās pieejamības veicināšanai, 2022. un 2023. gada KVAI par sociālo mājokļu un cenas ziņā pieejamu mājokļu nodrošināšanu un 2024. gada KVAI par sieviešu lielākas līdzdalības darba tirgū veicināšanu, samazinot nodokļus un pabalstus, kas attur vecākus atgriezties darbā. Attiecībā uz problēmām, kas saistītas ar veselību un ekonomisko, sociālo un institucionālo noturību, vissvarīgākie pasākumi ir Trauksmes cēlēju aizsardzības likums un likumprojekts par lobēšanu, rīcības plāns cilvēkresursu jomā centrālajām pārvaldes iestādēm un nekustamā īpašuma periodisko nodokļu palielināšana un indeksācija. Ar šiem pasākumiem tiek risināts 2019. gada KVAI pieņemt vēl nepabeigtos korupcijas apkarošanas pasākumus, 2024. gada KVAI stiprināt Čehijas publiskās pārvaldes spēju piesaistīt, noturēt un attīstīt talantus un 2024. gada KVAI palielināt ieņēmumus no regulāriem īpašuma nodokļiem. Attiecībā uz nākamās paaudzes politiku vissvarīgākie pasākumi ir pirmsskolas izglītības kvalitātes un pieejamības uzlabošana, atbalsts trešo valstu valstspiederīgo bērnu integrācijai, notiekošā skolotāju apmācības reforma un iekļaušanas izglītībā stiprināšana. Šie pasākumi ir vērsti uz 2019. gada KVAI par izglītības kvalitātes un iekļautības palielināšanu.

(26) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "enerģētiskā drošība" plānā ir iekļauti pasākumi, ar kuriem plānots pievērsties šai kopīgajai prioritātei (nevienu no tiem neatbalsta ANM). Vissvarīgākie pasākumi ietver *LNG* termināļu jaudu nomu un projekta *TAL+* pabeigšanu, lai pakāpeniski atteiktos no Krievijas fosilajām degvielām. Paredzams, ka ar šiem pasākumiem tiks īstenoti 2022. gada KVAI, lai dažādotu fosilo degvielu importu. Turklāt valdība veic pasākumus, lai aizstātu esošos Dukovanu kodolelektrostacijas blokus.

(27) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "aizsardzības spējas" plānā ir paredzēts palielināt aizsardzības izdevumus līdz aptuveni 2 % no IKP 2024. gadā saskaņā ar NATO saistībām.

(28) Plānā ir sniegta informācija par to, kā tas saskan ar kohēzijas politikas fondiem un Čehijas atveseļošanas un noturības plānu (ANP) un attiecīgā gadījumā papildina tos. Plānā iekļauto pasākumu lielāko daļu finansē no ANM. Plānā un tā pielikumā visaptveroši atspoguļotas reformas un investīcijas kohēzijas politikas fondos un ANP.

(29) Plānā ir sniegts pārskats par Čehijas publisko investīciju vajadzībām attiecībā uz ES kopīgajām prioritātēm. Attiecībā uz kopīgo prioritāti "taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās, tostarp atbilstība Eiropas Klimata aktam" investīciju vajadzības ietver enerģētikas nozares pārveidi, atjaunīgo energoresursu attīstīšanu, ēku enerģijas patēriņa un emisiju samazināšanu, 5G mobilā tīkla infrastruktūras attīstīšanu un digitālo publisko pakalpojumu piekļuves vienkāršošanu. Lai nodrošinātu sociālo un ekonomisko noturību, Čehija plāno investēt inovatīvos jaunuzņēmumos un augošos uzņēmumos, veicināt pārkvalifikāciju un tālākizglītību, kā arī palielināt bērnu aprūpes spējas. Lai palielinātu enerģētisko drošību, Čehija plāno atbalstīt lietišķos pētījumus enerģētikas jomā.

Komisijas novērtējuma secinājums

(30) Kopumā Komisija uzskata, ka Čehijas plāns atbilst Regulas (ES) 2024/1263 prasībām.

PADOMES VISPĀRĒJAIS SECINĀJUMS

(31) Padome atzinīgi vērtē Čehijas vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu un uzskata, ka tā pilnīga īstenošana palīdzētu nodrošināt stabilas publiskās finanses un atbalstīt valsts parāda ilgtspēju, kā arī ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi.

(32) Padome pieņem zināšanai Komisijas veikto plāna novērtējumu. Tomēr Padome aicina Komisiju iesniegt savu novērtējumu par turpmākajiem plāniem atsevišķā dokumentā, kas nav Komisijas ieteikumi Padomes ieteikumiem.

(33) Padome pieņem zināšanai Komisijas novērtējumu par neto izdevumu virzību un galvenajiem makroekonomiskajiem pieņēmumiem plānā, tostarp saistībā ar Komisijas iepriekšējiem norādījumiem, kā arī plāna neto izdevumu virzības ietekmi uz valsts budžeta deficītu un parādu. Padome pieņem zināšanai Komisijas novērtējumu, ka makroekonomiskie un fiskālie pieņēmumi – lai gan dažos gadījumos tie atšķiras no Komisijas pieņēmumiem, tostarp, lai ņemtu vērā atjauninātus makroekonomiskos un fiskālos datus, – kopumā ir pienācīgi pamatoti un ir balstīti uz pārliecinošiem ekonomiskiem argumentiem. Padome pieņem zināšanai plāna plašo fiskālo stratēģiju un riskus attiecībā uz perspektīvu, kas varētu ietekmēt makroekonomikas scenārija un pamatā esošo pieņēmumu īstenošanu un plāna neto izdevumu virzības sasniegšanu. Konkrētāk, Padome atzinīgi vērtē arī to, ka pirms plāna iesniegšanas valsts līmenī tika iesaistītas attiecīgās ieinteresētās personas. Padome arī atzīmē, ka ģeopolitiskie riski var radīt spiedienu uz aizsardzības izdevumiem.

(34) Padome sagaida, ka Čehija būs gatava vajadzības gadījumā pielāgot savu fiskālo stratēģiju, lai nodrošinātu neto izdevumu virzības sasniegšanu. Padome apņemas cieši uzraudzīt ekonomikas un fiskālās norises, tostarp tās, kas ir plāna scenārija pamatā.

(35) Padome uzskata, ka ir pamatoti turpināt diskusijas, lai panāktu kopīgu izpratni par kumulatīvo neto izdevumu pieauguma tempu ietekmi uz gada uzraudzību, gatavojoties nākamajai fiskālās uzraudzības kārtai.

(36) Padome pieņem zināšanai Komisijas aprakstu par reformām un investīciju vajadzībām un nodomiem, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, un uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt šādu reformu un investīciju īstenošanu. Padome, pamatojoties uz Komisijas iesniegtajiem ziņojumiem, izvērtēs šādas reformas un investīcijas un uzraudzīs to īstenošanu Eiropas pusgada ietvaros.

(37) Padome gaida Čehijas gada progresa ziņojumus, kuros jo īpaši tiks sniegta informācija par Padomes noteiktā neto izdevumu virzības sasniegšanas gaitu, kā arī par plašāku reformu un investīciju īstenošanu Eiropas pusgada kontekstā.

(38) Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 17. pantu Padomei būtu jāiesaka Čehijai plānā noteiktā neto izdevumu virzība,

AR ŠO IESAKA ČEHIJAI RĪKOTIES ŠĀDI.

1. Nodrošināt, ka neto izdevumu pieaugums nepārsniedz šā ieteikuma I pielikumā noteiktos maksimumus.

Briselē, 2025. gada 21. janvārī

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

A. DOMAŃSKI

I PIELIKUMS

Neto izdevumu maksimālie pieauguma tempi
(gada un kumulatīvie pieauguma tempi nominālā izteiksmē)

Čehija

Gadi		2025	2026	2027	2028
Pieauguma tempi (%)	Gadā	4,5	2,5	2,6	2,9
	Kumulatīvi (*)	10,1	12,9	15,8	19,2

(*) Kumulatīvos pieauguma tempus aprēķina, par bāzes gadu pieņemot 2023. gadu. Kumulatīvos pieauguma tempus izmanto, veicot kontroles konta *ex post* atbilstības ikgadējo uzraudzību.